

شیطنت با طعم هندوانه

انتشار یک فیلم کوتاه در فضای مجازی درباره آلودگی هندوانه‌های صادراتی به نیترات، بار دیگر به گمانه زنی‌ها درباره کیفیت محصولات کشاورزی که در داخل مصرف یا صادر می‌شود، دامن زد و کاربران نسبت به سلامت محصولات کشاورزی ابراز نگرانی کردند.
باقی ماندن سموم و کودهای شیمیایی در محصولات کشاورزی در سال‌های اخیر به یکی از دلمشغولی‌های مصرف کنندگان داخلی و بازارهای صادراتی ایران تبدیل شده است؛ در سال‌های گذشته شاهد بودیم که در مقاطعی برخی…

صفحهٔ ۴

پزشکیان در آیین معارفه و تکریم معاونین پارلمانی و راهبردی رئیس جمهور تشریح کرد

علت کناره‌گیری ظریف

هند، پاکستان را هدف قرار داد

جرقه در انبار باروت

صفحهٔ ۷

عکس: CBC

یادداشت

وفاق در مفاهیم و اجماع در راهبرد

محمد محمودی‌کیا

واژگان و مفاهیم نقطه آغازین هر گفت‌وگو و پایه و بنیاد هر گفتمان و اندیشه را شکل می‌دهند. لذا چنانچه پنداشت و ادراک از مفاهیم دستخوش تشتت شود، آن مفهوم عملا در مقام اجتماعی‌سازی و عملیاتی‌شدن با دشواری‌های فراوان مواجه خواهد شد. یکی از مفاهیم کلیدی در گفتمان سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، مفهوم یا اصل ضدّه‌مونیکی یا ضداستکباری است که در این نوشتار تأملاتی بر آن خواهیم داشت. سیاست خارجی ضد استکباری ایران از منظر ماهیت و کارکرد همواره در میان طیفی از موافقین و مخالفین محل اختلاف بوده است چنانچه برخی آن را هسته اصلی گفتمان سیاست خارجی ایران دانسته و آن را عامل اصلی صیانت از هویت جمهوری اسلامی و منافع ملی در نظم و نظام بین‌المللی معرفی کرده‌اند و در نقطه مقابل، عده‌ای نیز این اصل را عامل بازدارنده و هزینه‌زا در کنش سیاست خارجی کشور عنوان می‌کنند. از این‌رو هیچگاه شاهد نوعی وفاق در پنداشت ادراکی و فهم در ساخت نظری از این مفهوم در بین‌نخبگان ایرانی نبوده‌ایم که طبعاً این پراکندگی به تشویش در راهبرد در حوزه کنش سیاست خارجی نیز تسری یافته؛ امری که در کنش دولت‌های مختلف پس‌ا انقلاب حالتی سینوسی داشته و با فراز و فرودهایی همراه بوده است.

در این یادداشت تحلیلی بر پایه رهیافت سازه‌انگاری به دنبال ارائه پاسخ به این پرسش هستیم که تکثر مفهومی و یا به‌عبارت‌دیگر ابهام مفهومی در اصل سیاست خارجی ضد استکباری چگونه کنش سیاست خارجی ایران را در دوره جدید از ترتیبات منطقه‌ای؛ نظم پس‌ا طوفان الاقصی، تحت تأثیر قرار داده است؟

منطق مقاومت

در شرایط پر آشوب و پر تلاطم جاری در عرصه سیاست جهانی و وقوع بحران‌های پر دامنه در طی سال‌های اخیر همچون جنگ روسیه و اوکراین و یا تحولات خونی و گسترش‌یابنده پس از عملیات ۷ اکتبر ۲۰۲۳ موسوم به طوفان الاقصی، موجب شده است تا ترسیم و اجرای یک الگوی کنش کارآمد در هسته‌ای سیاست خارجی به یکی از مهم‌ترین مسائل و اولویت‌های دولت مسعود پزشکیان تبدیل شود. از سوی دیگر، تحولاتی چون بازگشت سیاست فشار حداکثری در دولت دوم دونالد ترامپ نسبت به ایران؛ وضعیت تنش‌های تشدید‌یابنده و بی‌سابقه، فشار حداکثری بر ایران دارد.

این نشانه‌ها بیش از هر زمان دیگر وجه سیاست خارجی ضد استکباری ایران را در کلون توجیهات قرار داده چنانچه برای عادی‌سازی و غیرامنیتی‌شدن ایران در نظام بین‌الملل، سخن از پرهیزنه بودن منطق مقاومت و لزوم توقف و به

کناره وانهادن این اصل از رفتار سیاست خارجی ایران سخن به میان آمده است. در مقابل نیز طیفی از نخبگان با استناد به اصول و ارزش‌های اسلامی و ماهیت برساختی جمهوری اسلامی ایران در نظام بین‌الملل بر اهمیت استمرار این اصل در کنش سیاست خارجی ایران تأکید می‌شود. این تضادها و آشفتگی در محیط تدبیرپردازی و تصمیم‌گیری طبعاً به آشفتگی در حوزه کنش سیاست خارجی منجر می‌شود که در شرایط کنونی می‌تواند کاهش ضریب تأثیر‌گذاری در میدان عمل را به همراه داشته باشد.

هوشمندی در تحولات سریع

با توجه به تحولات شتابنده و نیز ماهیت پر تنش مسائل و روندهای منطقه‌ای و اهمیت اتخاذ یک سیاست خارجی هوشمند در قبال آن، ضروری است الگوی کارآمدی از کنش سیاست خارجی طرح و پیاده‌سازی شود تا علاوه‌بر آن که درجه آزادی عمل بیشتری را برای ایران در عرصه خارجی فراهم آورد، بتواند تأثیر سازنده در داخل نیز داشته باشد.

در این‌بیین توقف و یا استمرار ماهیت ضد استکباری کنش سیاست خارجی ایران از موضوعات مهمی است که رجهان هر یک از وضعیت‌های اشاره شده می‌تواند سویه و ماهیت متفاوتی به سیاست خارجی ایران بدهد. این مهم تنها در حضور یک وفاق مفهومی و اجماع راهبردی میسر خواهد بود.

به نظر می‌رسد تحولات رخ داده درون و بعد از

عملیات طوفان الاقصی به شکل معناداری ترتیبات منطقه‌ای را از خود متأثر خواهد ساخت و شکل نوینی از مناسبات سیاسی، امنیتی و اقتصادی را بنا نهد.

از این‌رو، وضعیت‌ه‌نجا‌ر‌های بنیادین و تعیین‌کننده کنش سیاست خارجی ایران همچون استکبارستیزی موضوعی مهم محسوب می‌شود چراکه اولا شاهد نوعی ساخت دوگانه منافع ملی – سیاست خارجی ایدئولوژیک هستیم و ثانیاً وجود همین ه‌نجا‌رها و مطلوبیت‌های ایدئولوژیک عامل اصلی هزینه‌زا بودن کنش سیاست خارجی ایران در منطقه‌ای از خود متأثر خواهد ساخت و شکل نوینی از مناسبات سیاسی، امنیتی و اقتصادی را بنا نهد.

اداراکات ویزه

چنانچه در ساحت علمی و عملی مشاهده می‌شود همواره نوعی ادراک متشتت و پراکنده از مفهوم استکبارستیزی نزد نخبگان ایرانی وجود داشته که این برداشت تا حدود بسیاری ناشی از تصویری است که از شعاع قدرت ملی در سطح منطقه یا عمق نفوذ ایران در داخل ارائه می‌شد که طبعاً تا پیش از تحولات ساختار شکنانه پسا طوفان الاقصی نشانه‌های روشنی از صحت این تصویر در دست نبود. با این حال، پیامدهای ناشی از بحران عمیق طوفان الاقصی در سطح منطقه و نیز تحولات در سطح نظام بین‌المللی و به طور مشخص با روی کار آمدن دونالد ترامپ در آمریکا، معادلات حاکم

گزارش روز

فان اف‌ز رفتار آمریکاد در جنگ اوکراین را بررسی کرد

سر نوشت مبهم کی یف

مترجم: محمدحسین واحدی

اشتباه استراتژیک برای روسیه باقی خواهد ماند. با این حال، این ترک به شدت بر اروپا بار خواهد گذاشت، و تعهد واشنگتن به متحدان اروپایی خود را زیر سؤال خواهد برد و احتمالاً تنش‌های فزاینده‌ای بین اروپا و روسیه ایجاد خواهد کرد. تحلیل ارائه شده دیدگاه مهمی را درباره آینده امنیت اروپا در زمینه مشارکت ایالات متحده و وضعیت جاری در اوکراین مطرح می‌کند. این متن تأکید می‌کند که اوکراین نقشی حیاتی به‌عنوان ضعف دفاعی اروپا پره‌بر‌داری کند و به تهدیدات و تکنیک‌های ارباب علیه کشورهای آسیب‌پذیر به‌عنوان یک مانع در برابر تهاجم روسیه عمل می‌کند. احتمال کاهش یا خروج ایالات متحده از ناتو می‌تواند روسیه را تشویق کند تا از نقاط دفاعی اروپا، از جمله دریای سیاه، دریای آزوف و تنگه‌های ارباب علیه کشورهای آسیب‌پذیر روی آورد.

علاوه بر این، متن نواقص فعلی قابلیت‌های دفاعی اروپا، از جمله منابع نظامی ناقلی، عدم وحدت سیاسی و عدم وجود یک چارچوب امنیتی جمعی قوی را زیر سؤال می‌برد. بدون حمایت ایالات متحده، کشورهای اروپایی ممکن است احساس کنند که مجبور به یافتن توافق‌های دوجانبه با روسیه هستند که این می‌تواند انسجام اتحادیه اروپا و ناتو را تضعیف کند.

عواقب یک «روپای پس از آمریکایی» می‌تواند قابل توجه باشد، زیرا نگرانی‌هایی را درباره تکه‌تکه شدن معماری امنیت اروپا و احیای نفوذ روسیه به وجود می‌آورد. چشم‌انداز اینکه اروپا در یک شبکه پیچیده از ترتیبات امنیتی حرکت کند- به‌علاوه وجود تقسیمات داخلی- می‌تواند موقعیت استراتژیک کلی قاره را تضعیف کند و فرصت‌هایی برای گسترش حوزه نفوذ روسیه ایجاد کند. به‌طور خلاصه، این مقاله تصویری هشداردهنده در مورد امنیت اروپا ارائه می‌دهد که ضرورت مشارکت ایالات متحده و خطرات بی‌توجهی به جاه‌طلبی‌های روسیه را زیر سؤال می‌برد. چالش‌های پیش‌روی کشورهای اروپایی در دستیابی به یک موضع دفاعی یکپارچه و مؤثر قابل توجه است و پیامدهای نادیده گرفتن این مسائل می‌تواند به یک اروپا ناپایدار و تکه‌تکه منجر شود.

برای جلوگیری از انحراف به سمت تقسیم و درگیری در اروپا، دولت ترامپ نباید اوکراین را به حاشیه اروپا بسپارد. همچنین نباید اوکراین را تنها در چارچوب اقتصادی ببیند. در عوض، واشنگتن باید براساس توافق اخیر در مورد معادن، به امنیت

بلندمدت اوکراین متعهد شود؛ یک اوکراین مستقل که قادر به دفاع از خود باشد، به تثبیت کل منطقه کمک خواهد کرد که این یک منافع اساسی ایالات متحده است. از زمان استقلال اوکراین از اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱، این کشور بارها داشتن جایگاه مهمی در معماری امنیتی اروپا محروم شده است.

ادامه در صفحه ۸

یا متوقف کند. اگرچه روسیه هنوز هم برای پیروزی کامل در جنگ با مشکل مواجه خواهد بود، اما نگران باخت در جنگ نخواهد بود. این کشور می‌تواند به استراتژی آسیب زدن به زیرساخت‌های غیرنظامی اوکراین و ترساندن اوکراینی‌ها به ترک کشور ادامه دهد. کی‌یف نیروی انسانی، منابع و حمایت لازم برای حفظ حاکمیت در بیشتر مناطق کشور را دارد، اما نیروهای روسی می‌توانند به آرمی پیشرویی کرده و دستاوردهای سرزمینی کسب کنند و به هدف پوتین برای کنترل کامل چهار منطقه از اوکراین دست یابند.

با کمبود توانایی برای کسب دستاوردهای تهاجمی، اوکراین در حل و فصل جنگ به نفع خود با مشکل مواجه خواهد شد. پس از موفقیت در دفاع از کی‌یف در بهار و تابستان ۲۰۲۲، اوکراین در جنوب و شرق تلاش‌های جسورانه‌ای انجام داد و شهر خرسون را بازپس‌گیری و بخش‌های وسیعی از سرزمین در منطقه خارکیف را آزاد کرد. در ژوئیه گذشته، اوکراین حتی بخشی از قلمرو روسیه در منطقه کرسک را نیز تصرف کرد. اما به مرور زمان، اوکراین توانایی‌های تهاجمی خود را به پایان رسانده و روسیه به تدریج نیروهای اوکراینی را از کرسک بیرون رانده است. اوکراین به طور متناوب حملات پنهادی در داخل روسیه انجام می‌دهد و کاهش قدرت دریایی روسیه در دریای سیاه قابل توجه بوده است، اما کی‌یف از نظر نیروی انسانی و تجهیزات برای تصرف مقادیر زیادی از سرزمین کمبود دارد. اوکراین با آرمی و تقریباً نامحسوس داد. اما اوکراین با کمبود شدید دفاع هوایی مواجه خواهد شد و به طور مداوم در معرض حملات موشکی در خطوط مقدم قرار خواهد گرفت که به‌طور اساسی غیرقابل دفاع خواهد بود. کی‌یف باید مهمات را مدیریت کند و اطلاعات به‌روز میدان جنگ را از دستت خواهد داد. حتی اگر اروپایی‌ها تصمیم به افزایش کمک‌ها بگیرند، هدف‌گذاری بدون فناوری ایالات متحده به‌طور فوق‌العاده‌ای دشوار خواهد بود.

رهبری اوکراین از آنچه در خطر است آگاه است و می‌داند چه انتظاری باید داشته باشد. کی‌یف باید انتخاب‌های دشواری درباره اینکه کدام مناطق قابل دفاع هستند، انجام دهد. با این حال، با توجه به شجاعت و کارایی ارتش اوکراین و حمایت‌های مداوم از باقی‌مانده متحدانش، روسیه هیچ مسیر واقعی برای پیشرفت در اوکراین ندارد. تلفات انسانی در سمت روسیه با ترک اوکراین توسط آمریکا متوقف نخواهد شد و جنگ همچنان یک

«لیانا فیکس» و «مایکل کیمیدج» در فان اف‌ز می‌نویسد: «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهوری آمریکا به انعطاف‌پذیری علاقه‌مند است. او به راحتی تحت تأثیر تغییر مسیر قرار نمی‌گیرد و ترجیح می‌دهد که به پیشینه‌های گذشته یا وعده‌های خود محدود نشود. اگرچه او به سرعت پایان جنگ در اوکراین را وعده داده و واشنگتن به تازگی با کی‌یف توافقی امضا کرده که به ایالات متحده سهمی از درآمدهای آینده معادن اوکراین می‌دهد، ترامپ می‌تواند تصمیم بگیرد که به‌طور کامل از این کشور کنار برود اگر به توافق صلحی که می‌خواهد نرسد. متن نهایی توافق معدنی هنوز به‌صورت عمومی منتشر نشده، اما هیچ نشانه‌ای وجود ندارد که شامل تضمین‌های امنیتی برای اوکراین باشد. به‌عنوان فرمانده کل قوا، ترامپ می‌تواند به‌طور ناگهانی و چشمگیر حمایت ایالات متحده از اوکراین را کاهش دهد.

اگر ایالات متحده اوکراین را فراموش کند، اروپا گرفته شده، به معنای این نیست که رها شده است. پس از سه سال جنگ، ده‌ها کشور اکنون از نیروی نظامی رو به رشد اوکراین حمایت می‌کنند. هیچ متحدی نمی‌تواند جای ایالات متحده را بگیرد، اما همه آن‌ها تفاوتی ایجاد می‌کنند: ایالات متحده نمی‌تواند با عقب‌نشینی جنگ را پایان دهد. اگرچه اوکراین بدون حمایت ایالات متحده برای حفظ خط دفاعی خود دچار مشکل خواهد شد، اما روسیه راه آسانی برای پیروزی ندارد. خطر واقعی خروج ناگهانی حمایت آمریکایی این نیست که اوکراین به‌سرعت سقوط کند، بلکه این است که کشورهای اروپایی ممکن است اراده سیاسی خود را برای مقابله با روسیه از دست بدهند.

اگر ایالات متحده اوکراین را فراموش کند، اروپا با بدبختی‌های متعددی مواجه خواهد شد. رهبران اروپایی نتیجه‌گیری خواهند کرد که واشنگتن، که خود را به عادی‌سازی روابط با مسکو متعهد کرده، دیگر علاقه‌ای به ارائه بازدارندگی قابل اعتماد که برای دهه‌ها تأمین کرده ندارد. آن‌ها را کردن اوکراین توسط دولت ترامپ را به‌عنوان اولین گام به سمت یک اروپا پس از آمریکایی و حتی یک جهان پس از آمریکایی درک خواهند کرد. در این زمینه، مسکو ممکن است وسوسه شود که اروپا را به تسلیم بکشانند و برخی از اروپایی‌ها ممکن است تن به سازش دهند تا از ختم روسیه در امان بمانند.

در حالت دفاعی

به نظر نمی‌رسد که دولت ترامپ به حمایت مالی اضافی دیگری برای اوکراین موافقت کند. در چند ماه آینده، مقدار تسلیحات و مهمات ارسال شده از ایالات متحده به اوکراین کاهش خواهد یافت. حتی در حالی که ترامپ به‌دنبال کسب منافع اقتصادی از اوکراین در قالب توافق درآمدی است، ممکن است ایالات متحده همچنین حمایت‌های هدف‌گیری و اطلاعاتی که ارائه می‌دهد را کاهش